

Skýrsla um samráð

Efni samráðs

Tillaga til þingsályktunar um stefnumótandi áætlun ríkisins í málefnum sveitarfélaga

Samráð hófst

13. ágúst 2019

Samráð lauk

10. september 2019

Fjöldi umsagna

26

Umsagnaraðilar

Alls bárust 26 umsagnir, flestar fyrir hönd sveitarstjórna.

Samantekt um umsagnir og viðbrögð

Tillaga til þingsályktunar um stefnumótandi áætlun ríkisins í málefnum sveitarfélaga sett inn á samráðsgátt Stjórnarráðsins til umsagnar þann 13. ágúst og var frestur til að skila umsögnum til 10. september. Öllum sveitarfélögum var send tilkynning þar að lútandi.

Í samráðsgáttinni voru einnig birt tvö fylgiskjöl til frekari upplýsinga, annars vegar álit Bygðastofnunar á tillögu til þingsályktunar um stefnumótandi áætlun í málefnum sveitarfélaga og hins vegar minnisblað varðandi lögfestingu ákvæðis um lágmarksfjölda íbúa í sveitarfélaga og sjálfstjórnarrétt sveitarfélaga. Var sveitarfélögum tilkynnt um það. Sem áður segir bárust alls 26 umsagnir. Í þorra þeirra var gagnrýni einungis beint að einum afmörkuðum þætti tillögunnar, þ.e. áætlun um að lögfesta að nýju ákvæði um lágmarksíbúafjölda. Aðrar umsagnir lýstu almennum stuðningi við tillöguna í heild sinni en vöktu athygli á mikilvægi fjárstuðnings við sameiningar.

Þingsályktunartillagan var til umræðu á XXXIV. Landsþingi Sambands íslenskra sveitarfélaga sem haldið var 6. september 2019. Um var að ræða sérstakt aukalandsþing sem var mikilvægur liður í samráðsferlinu. Eftirfarandi tillaga var samþykkt á þinginu með yfirgnæfandi stuðningi:

„Landsþing Sambands íslenskra sveitarfélaga haldið 6. september 2019 samþykkir að mæla með því að Alþingi samþykki fyrirliggjandi þingsályktunartillögu um stefnumótandi áætlun ríkisins í málefnum sveitarfélaga fyrir árin 2019–2033 og aðgerðaáætlun fyrir árin 2019–2023. Í tillögunni er gert ráð fyrir veglegum fjárhagslegum stuðningi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga við

sameiningar sveitarfélaga og því er mikilvægt að ríkissjóður veiti sérstöku fjárframlög til sjóðsins til að fjármagna þann stuðning“.

Í ljósi þessarar afgerandi niðurstöðu, mikils samráðs við undirbúning að gerð Grænbókar og eftir að hafa farið nánar yfir umsagnir sem borist hafa, er það niðurstaða ráðuneytisins að leggja tillöguna fram svo til óbreytta frá því hún var kynnt í samráðsgátt stjórnvalda þann 13. ágúst síðastliðinn.

Listi yfir umsagnaraðila og stutt samantekt um umsagnirnar eru meðfylgjandi sem fylgiskjal.

Að loknu samráði

Tillaga til þingsályktunar um stefnumótandi áætlun ríkisins í málefnum sveitarfélaga verður lögð fram á Alþingi í október 2019.

SAMANTEKT UMSAGNA SEM KOMU INN Í SAMRÁÐSGÁTT STJÓRNARRÁÐSINS

ÁSAMT ÞEIM SEM VORU SENDAR RÁÐUNEYNTINU

1. Hörgársveit

Sveitarstjórn Hörgársveitar mótmælir hugmyndum um lögþvingaðar sameiningar sveitarfélaga og hvetur ríkisstjórn og Alþingi til að virða lýðræðislegan rétt íbúa til að eiga val um það með kosningarétti sínum hvernig best er að haga sveitarfélagaskipan á hverju svæði. Sameining sveitarfélaga getur verið valkostur en meginatriði er að hún verði á grundvelli ákvörðunar íbúanna sjálfra.

2. Skagabyggð

Sveitarstjórn Skagabyggðar mótmælir harðlega öllum hugmyndum um lögþvingaðar sameiningar sveitarfélaga á Íslandi. Ráðamenn eru hvattir til að virða hagsmuni íbúa og sjálfsákvörðunarrétt í eigin málefnum. Sameining sveitarfélaga verður að gerast á forsendum þeirra sem um ræðir en ekki með valdboðum að ofan. Annað kemur ekki fram í umsögninni.

3. Skútustaðahreppur og Þingeyjarsveit

Í sameiginlegri bókun kemur m.a. fram að sveitarstjórnir Skútustaðahrepps og Þingeyjarsveitar hafa þegar tekið ákvörðun um og hafið viðræður um sameiningu sveitarfélaganna. Samstarfsnefnd sveitarfélaganna er að störfum og stefnt er að atkvæðagreiðslu á vormánuðum ársins 2021. Vinnuheiti verkefnisins er Þingeyingur og byggir á þeirri sýn sveitarstjórnanna að framtíð samfélagsins byggir á aukinni sjálfbærni stjórnsýslu, samfélags, atvinnulífs og í umhverfismálum.

Sveitarstjórnir Skútustaðahrepps og Þingeyjarsveitar lýsa sig mótfallnar lögþvinguðum sameiningum sveitarfélaga og benda á að þær samræmast ekki markmiðum þingsályktunartillögunar um að bæta aðkomu almennings að ákvarðanatöku og stefnumótun á sveitarstjórnarstigi. Sveitarstjórnirnar hafa því tekið af skarið og ákveðið að bjóða íbúum Skútustaðahrepps og Þingeyjarsveitar að greiða atkvæði um sameiningu sveitarfélaganna tveggja.

4. Akrahreppur

Hreppsnefnd Akrahrepps mótmælir harðlega öllum hugmyndum um lögþvingaðar sameiningar sveitarfélaga á Íslandi. Ráðamenn eru hvattir til að virða hagsmuni íbúa og sjálfsákvörðunarrétt í eigin málefnum. Sameining sveitarfélaga getur verið ákjósanleg og skynsamleg en verður að gerast á forsendum þeirra sem um ræðir en ekki með valdboðum að ofan.

5. Fljótsdalshreppur

Sveitarstjórn Fljótsdalshrepps mótmælir öllum hugmyndum um lögþvingaðar sameiningar sveitarfélaga á Íslandi og hvetur ríkisstjórn og Alþingi að virða lýðræðislegan sjálfsákvörðunarrétt íbúa í eigin málefnum. Sjálfsákvörðunarrétturinn er varinn í stjórnarskrá, sveitarfélagalögum og Evrópusáttmála um sjálfstjórn sveitarfélaga. Sveitarstjórn telur líka að þetta sé mjög stuttur fyrirvari á þvingaðri sameiningu.

6. Suðurnesjabær

Bæjarráð Suðurnesjabæjar leggur áherslu á að þeim sveitarfélögum sem takast á við sameiningar sé tryggður nægjanlegur fjárhagslegur stuðningur til að takast á við þau víðfeðmu og kostnaðarsömu verkefni sem slíku fylgir.

7. Svalbarðsstrandarhreppur

Sveitarstjórn Svalbarðsstrandarhrepps samþykkir með meirihluta atkvæða að mótmæla hugmyndum um lögþvingaðar sameiningar sveitarfélaga á Íslandi. Sjálfsákvörðunarrétturinn er varinn í Stjórnarskrá, Sveitarstjórnarlögum og Evrópusáttmála um sjálfstjórn sveitarfélaga.

8. Grímsnes- og Grafningshreppur

Sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps mótmælir harðlega þeim áformum um að beita lögþvingunum til sameiningar sveitarfélaga á Íslandi. Sveitarstjórn hvetur ríkisstjórn og Alþingi til

að virða lýðræðislegan rétt íbúa til að eiga val um það með kosningarétti sínum hvernig best er að haga sveitarfélagaskipan á hverju svæði. Sameining sveitarfélaga getur verið valkostur en meginatriði er að hún verði á grundvelli ákvörðunar íbúanna sjálfra.

9. Svalbarðshreppur

Svalbarðshreppur leggst alfarið gegn tillögu sveitarstjórnarráðherra um lögboðna sameiningu sveitarfélaga. Grundvallar atriði er að íbúar sveitarfélaga ráði því sjálfir í hvers konar sveitarfélagi þeir búa og á ríkisvaldið ekkert með að hlutast til um þau mál.

10. Vopnafjarðarhreppur

Lýsir yfir andstöðu við lagasetningar sem takmarka sjálfstjórnarrétt sveitarfélaganna og atkvæðarétt íbúa vegna sameiningar sveitarfélaga. Verði slík lög sett er komið sterkt fordæmi fyrir frekari afskiptum ríkisvaldsins af stöðu sveitarfélaganna og vandséð að það standist gagnvart ákvæðum stjórnarskrárinnar ef á reynir.

11. Sveitarfélagið Skagaströnd

Í umsögninni er fjallað ítarlega um stjórnarskrárbundinn sjálfsákvörðunarrétt sveitarfélaga og ákvæði í Evrópusáttmála um sjálfstjórn sveitarfélaga. Þá er gagnrýnt að ekki skuli vera lögð fram rök fyrir þeim tölum um lágmarksíbúafjölda sem þarna er lagður til, að það séu rök fyrir að hann þurfi að vera mun hærrí. Þá er farið yfir fyrirhugaðar aðgerðir sem snúa að fjármálum og skuldaviðmiðum og bent á að sveitastjórnir geti farið í það að auka skuldir sínar áður en til sameininga komi og einnig bent á að sameiningar þurfa ekki að hafa í för með sér bættu þjónustu fyrir íbúa.

Þá segir orðrétt í umsögninni: Áhersla ráðherra ætti að liggja í bættum búsetuskilyrðum á landsbyggðinni sem grundvallast á því að vinna með mjög virkum hætti að byggðastefnu sem eflir raunveruleg innviði, eflir aðgengi að menntun, bætir samgöngur og stuðlar að tækniþróun og nýsköpun. Íbúar eiga að fá að kjósa um sameiningar þó svo að ráðherra geti lagt fram tillögur að sameiningum ákveðinna svæða óháð íbúafjölda en í takt við öflugra byggðastefnu og eflingu atvinnusóknarsvæða. Yfirlýsingar um lögþvingaðar sameiningar hafa í einhverjum tilvikum virkað sem hvatar fyrir sveitarfélög til þess að kjósa um sameiningar á eigin forræði áður en tilgreindum tímamörkum er náð og mögulega er það eitt af markmiðum tillögunnar.

Lögboðnar sameiningar eru vissulega löglegar og sameiningar almennt, ef útfærðar á heilbrigðan og skynsamlegan hátt, geta verið af hinu góða. Við lögþvingaða sameiningu hlýtur lykilsþurningin þó að vera hver fórnarkostnaðurinn er og hvort hann sé þess virði: möguleg stærðarhagkvæmni á kostnað lýðræðis“

12. Akureyrarbær

Bæjarráð lýsir yfir stuðningi við þingsályktunina og telur aðgerðirnar vel til þess fallnar að efla sveitarstjórnarstigið.

13. Ísafjarðarbær

Bæjarstjórn Ísafjarðarbæjar tekur undir og er sammála þeirri framtíðarsýn, sem sett er fram í þingsályktunartillögunni. Bæjarstjórn Ísafjarðarbæjar fagnar því að sjá ríka stoð og skírskotun í stefnumörkun lögbundinnar byggðaáætlunar og sóknaráætlunum. Þá sérstaklega hvað varðar það meginmarkmið að efla sjálfbærar byggðir og sveitarfélög um allt land. Fjölmargar aðgerðir núgildandi byggðaáætlunar kallast einmitt á við þessa sýn.

Bæjarstjórn Ísafjarðarbæjar telur brýnt að áréttu að leiðarstef aðgerðaáætlunar á vettvangi sveitarstjórnarstigsins verði alltaf að vera bætt þjónusta. Tryggja verður í hvívetna að sveitarfélög hafi burði til að veita íbúum framúrskarandi þjónustu og hafi getu til að annast lögbundin verkefni.

Bæjarstjórn Ísafjarðarbæjar tekur undir þau sjónarmið sem koma meðal annars fram í minnisblaði Byggðastofnunar að veglegur fjárhagslegur stuðningur Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga sé nauðsynlegur til að styðja við markmið um sameiningar sveitarfélaga. Tryggja þarf að sjóðurinn fái til þess sérstaka fjármögnun frá ríkissjóði svo ekki þurfi að skerða hefðbundin framlög sjóðsins til sveitarfélaga til að

fjármagna sameiningarstuðning. Ef ekki kemur til sérstaks fjárstuðnings ríkissjóðs má ætla að sveitarfélög sem uppfylla stærðarmörk nú þegar, og ekki munu sameinast öðrum, verði fyrir skerðingu á framlögum vegna fjárstuðnings við þau sveitarfélög sem munu sameinast.

14. Hrunamannahreppur

Meginmarkmið tillögunnar eru á margt góð og telur sveitarstjórn Hrunamannahrepps sveitarfélagið vera að vinna ötullega að þeim bæði eitt og sér og í samvinnu við önnur sveitarfélög. Varðandi þau áform að lögfesta lágmarksíbúafjölda í sveitarfélögum við 1000 eins og fram kemur í þingsályktunartillögunni telur sveitarstjórn Hrunamannahrepps að tillagan gangi of skammt. Geta sveitarfélaga til að sinna stórum verkefnum eitt og sér skarast ekki í 1000 íbúatölunni

15. Sveitarfélagið Skagafjörður

Byggðaráðs lýsir yfir ánægju með góða vinnu og undirbúning við tillögu að þingsályktunar um stefnumótandi áætlun í málefnum sveitarfélaga og er sammála þeim megin áherslum og markmiðum sem þar koma fram og telur að þær aðgerðir sem þar eru birtar séu vel til þess fallnar að efla sveitarstjórnarstigið og sveitarfélaganna um land allt til að veita íbúum sínum hvað besta þjónustu.

Þá leggur byggðaráðið ríka áherslu á að staðið verði við fjárhagslegan stuðning við sameiningar sveitarfélaga og a tekjustofnar þeirra verði styrktir til að auka fjárhagslega sjálfbærni þeirra og getu til að veita þjónustu í öllum byggðum með jafnræði íbúana að leiðarljósi.

16. Samband íslenskra sveitarfélaga

Tillaga til þingsályktunar um stefnumótandi áætlun ríkisins í málefnum sveitarfélaga var tekin til umfjöllunar á XXXIV. Landsþingi sambandsins og eftirfarandi tillaga samþykkt : „Landsþing Sambands íslenskra sveitarfélaga haldið 6. september 2019 samþykkir að mæla með því að Alþingi samþykki fyrirbyggjandi þingsályktunartillögu um stefnumótandi áætlun í málefnum sveitarfélaga fyrir árin 2019-2033 og aðgerðaráætlun fyrir árin 2019 – 2023. Í tillögunni er gert ráð fyrir veglegum fjárhagslegum stuðningi Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga við sameiningar sveitarfélaga og því er mikilvægt að ríkissjóður veiti sérstök fjárframlög til sjóðsins til að fjármagna þann stuðning“.

17. Fljótsdalshérað

Bæjarráð Fljótsdalshéraðs fagnar því að fyrir liggja stefna í málefnum sveitarfélaga sem hefur vantað til þessa. Þó er bent á að varlega ber að stíga til jarðar varðandi flutning á verkefnum frá ríki til sveitarfélaga og slíkt verði ekki gert nema fjármagn til verkefnanna verði fyrir fram að fullu tryggt. Jafnframt telur bæjarráð Fljótsdalshéraðs mikilvægt að markvisst verði unnið að því að endurskoða tekjustofna sveitarfélaga og þeim fjölgað. Má þar benda á hlutdeild í fjármagnstekjuskatti og að fækka þarf undanþágum frá greiðslu fasteignagjalda til dæmis hvað varðar virkjanamannvirki.

18. Grýtubakkahreppur.

Sveitarstjórn Grýtubakkahrepps hafnar alfarið lögbýngaðri sameiningu sveitarfélaga og bendir á að slík tillaga sé í andstöðu við meginmarkmið þingsályktunartillögunnar. Færð eru rök fyrir þessari afstöðu og gagnrýnt hvernig staðið var að vinnu við undirbúning tillögunnar og sagt að minni sveitarfélögum hafi beint og óbeint verið haldið frá henni. Þá er gagnrýnt hvernig staðið var að samþykkt tillögunnar á landsþingi Sambands íslenskra sveitarfélaga þar hafi verið beitt aflsmunar við atkvæðagreiðslu með fjölda þingfulltrúa. Þá er gagnrýnd fyrirhuguð aðkoma Jöfnunarsjóðs að sameiningum og tiltekin nokkur dæmi um mikla fjármuni sem gætu fylgt tilteknum sveitarfélögum og sameiningu þeirra og talað um heimamundi. Að lokum er farið yfir að sameiningar sveitarfélaga yfir stór landssvæði gæti skapað ný jaðarsvæði, skert lífsgæði og valdið lakari þjónustu.

19. Hveragerði

Bæjarráð ítrekar fyrri bókun um málið og telur að mikilvægt sé að sveitarfélög á Íslandi geti séð um lögbundna þjónustu við íbúa án þess að vera um of háð samstarfsverkefnum. Mikilvægi þess að sveitarfélögin geti tekið á við fjölbreytt verkefni dagsins í dag verður ekki ofmetið og að þau séu einnig í stakk búin til að taka á móti nýjum verkefnum.

Skipan sveitarstjórnarstígsins verður að vera með þeim hætti að sveitarfélög séu öflugar stjórnsýslueiningar þannig að íbúum landsins séu tryggð sem jöfnust réttindi og aðgangur að þjónustu í sinni heimabyggð.

Bæjarráð vill jafnframt ítreka það sjónarmið að full ástæða er til að skoða breytingu sveitarfélagamarka samhliða sameiningu sveitarfélaga þannig að hvert sveitarfélag nái yfir það svæði sem íbúar sækja þjónustu til.

Tillögur Jöfnunarsjóðs um heimanmund til sameinaðra sveitarfélaga eru jákvæðar og ættu þær að hvetja sveitarfélög til að kanna kosti sameiningar óháð því hvort þau falla undir umrædd stærðarmörk eða ekki. Mikilvægt er að til komi nýir fjármunir frá ríki til Jöfnunarsjóðs eigi þeir að liðka fyrir sameiningum og því að umrædd tillaga verði samþykkt á Alþingi.

20. Eyjafjarðarsveit

Sveitarstjórn Eyjafjarðarsveitar lýsir yfir efasemdum um að rétt sé að miða við ákveðna íbúatölu þegar rætt er um sameiningar sveitarfélaga. Margir aðrir þættir geta haft áhrif á sameiningu svo sem landfræðileg staðsetning og líkindi sveitarfélaga. Sveitarstjórn Eyjafjarðarsveitar leggst því gegn fyrirhuguðum ákvæðum um 1000 íbúa lágmarksfjölda sveitarfélaga og telur að lægra íbúalágmark væri æskilegra.

Nauðsynlegt er að sveitarfélög fái að halda sínum séreinkennum. Að mati sveitarstjórnar Eyjafjarðarsveitar er ekki ákjósanlegt að vera með fá og einsleit sveitarfélög yfir allt landið, mikilvægt er að íbúar landsins hafi val um fjölbreytta búsetu sem hentar þeim.

21. Hvalfjarðarsveit

Sveitarstjórn Hvalfjarðarsveitar mótmælir þeim áformum sem koma fram í drögum að þingsályktunartillögu sveitarstjórnarráðherra að beita lögþvingunum til sameiningar sveitarfélaga á Íslandi. Sveitarstjórn hvetur ráðamenn til að virða sjálfsákvörðunarrétt íbúa í málefnum síns sveitarfélags en tillagan um lágmarksfjölda íbúa er sem slík í algjörri andstæðu við þau lýðræðislegu áherslur sem koma fram að öðru leyti í tillögunni.

22. Skorradalshreppur

Hreppsnefnd er sátt við að efla sveitastjórnastigið en hreppsnefnd mælist til þess áður en lengra verður haldið með þessa tillögu að þingsályktun, að alþingi breyti fyrst stjórnaskránni og fái þar samþykkt að setja kröfu um lágmarksíbúafjölda sveitarfélaga. Hreppsnefnd setur spurningarmerki við það hvort það sé ekki lögbrot, að nota Jöfnunarsjóð til að greiða fyrir sameiningu, með þeim hætti sem gert er ráð fyrir í tillögunum einnig er hér verið að fara illa með almannafé.

Hreppsnefnd Skorradalshrepps er hlynnt sameiningu sveitarfélaga, ef það er byggt á hagkvæmni og vilja íbúanna. En er á móti því að sveitarfélög séu þvinguð til sameiningar, á forsendum lágmarks höfðatölu. Íbúar sveitarfélaga eiga alfarið, að meta það sjálfir, hvort sameining við önnur sveitarfélög sé betri kostur en það, að eiga gott samstarf og starfa sjálfstætt.

Að lokum segir „Ef þessar reglur verða þvingaðar í gegn, á móti vilja heimamanna, eru tímamörkin sem sett eru, algjörlega óviðunandi“.

23. Sigurður Jón Hreinsson, bæjarfulltrúi á Ísafirði,

Undirritaður fagnar því að sett sé fram stefnumótandi áætlun um málefni sveitarfélaga og áætlunin verði hluti af heildstæðri stefnu stjórnvalda og samþætt áætlunum þeirra. Varðandi ákvæði um lágmarksíbúafjölda í sveitarfélögum segir m.a. „Við framtíðarskipulag sveitarfélaga verður að horfa til margra þátta og fráleitt að íbúatala ráði ein alfarið um þróun þeirra. Horfa ber til landfræðilegra þátta, sem og fjárhagslegrar getu til að veita íbúum þjónustu. Taka verður mið af fjarlægðum og eðlilegum skipulagsheildum. Þekkt er að jaðarsvæði í landfræðilega stórum sveitarfélögum eiga jafnan undir högg að sækja. Því er mikilvægt að horfa á byggðasjónarmið og grípa til þekktra aðgerða sem duga ef koma á í veg fyrir frekari byggðaröskun“.

Í umsögninni lýsir hann yfir áhyggjum af flækjustigi þar sem í byggðaáætlun og í áætlun um málefni sveitarfélaga komi fyrir samskonar aðgerðar og nefnir sem dæmi áform um að fjölga opinberum störfum á landsbyggðinni.

24. Reykjavíkurborg

Í umsögn borgarráðs kemur m.a. fram að nauðsynlegt sé að sveitarfélög hafi ákveðinn lágmarksfjölda íbúa til að tryggja sjálfbærni þeirra. Deila má um æskilegan eða jafnvel nauðsynlegan lágmarksfjölda íbúa í hverju sveitarfélagi til að það geti staðið undir hlutverki sínu..... Ekki er gerður ágreiningur um þá tillögu að skrefum sem hér er lögð til. En æskilegt er með markmiðin í huga að stefna að stærri einingum á næstu 10-15 árum, t.d. 5.000 íbúa lágmarksfjölda, en 10 sveitarfélög eru í dag yfir þeirri tölu (og jafnmörg undir tölunni 120 íbúar).

Þá er lögð áhersla á að mikilvægt sé að skapa Jöfnunarsjóði sérstakar tekjur til að styðja við sameiningar sveitarfélaga þar sem líta má á það sem tímabundið átaksverkefni sem til lengri framtíðar mun skila sér í minni þörf fyrir stuðning jöfnunarkerfisins vegna mjög smárra sveitarfélaga.

Þá fylgir ítarleg umsögn sem varðar heildarendurskoðun á tekjustofnum sveitarfélaga og jöfnunarkerfinu, um fjármál og skuldaviðmið og um verkaskiptingu ríkis og sveitarfélaga.

25. Grundarfjarðarbær

Í ítarlegri umsögn kemur fram að bæjarstjórn Grundarfjarðarbæjar er sammála þeirri framtíðarsýn, sem sett er fram í þingsályktunartillögunni; að Ísland verði í fremstu röð með trausta og örugga innviði, öflug sveitarfélög, verðmætasköpun og framsækna þjónustu. Þá telur bæjarstjórn að meginviðfangsefnið eigi að vera að sveitarfélög hafi burði til að veita íbúum góða þjónustu og getu til að annast lögbundin verkefni, takast á við samfélags- og umhverfisbreytingar og byltingu í atvinnuháttum. Til að þetta náist þurfa ýmsar breytingar að eiga sér stað.

Farið er yfir einstaka aðgerðir sem lagðar eru til í þingsályktuninni, fjallað um einstaka þeirra og mat bæjarstjórnar á gildi þeirra og áhrifum. Þá vekur bæjarstjórn athygli á nokkrum öðrum mikilvægum viðfangsefnum sem þarf að talkast á við þegar unnið er með endurskipulagningu sveitarstjórnarstigsins og eflingu sveitarfélaga þ.e. loftslagsvána, lýðfræðileg þróun og atvinnuháttabreytingar/fjórða iðnbyltingin.

Samfara þessum breytingum er uppstokkun óhjákvæmileg á skiptingu skatttekna og tekjustofnum.

26. Byggðastofnun

Umsögn Byggðastofnunar er birt á umsagnarsíðunni sem fylgiskjal. Í umsögn Byggðastofnunar eru settar fram nokkrar ábendingar og bent á tengingar og samspil fyrirliggjandi tillögu að áætlun um málefni sveitarfélaga við markmið og áherslur lögbundinnar byggðaáætlunar og sóknaráætlunar landshluta.

Þá segir í umsögninni. „Sveitarfélög eru og verða ævinlega hornsteinar í mótun og framkvæmd byggðastefnu á landsvísu og sveitarstjórnir minni byggðarlaga hafa sinnt ákveðnu byggðahlutverki. Það kann að vera ein af ástæðum mikillar andstöðu sveitarstjórna og íbúa í hinum minni byggðum gegn sameiningu sveitarfélaga að litið er svo á að þetta hlutverk muni hverfa eða minnka verulega við sameiningu í stærri sveitarfélög. Það væri því til mikilla bóta og leið til meiri sáttar um lágmarksíbúafjölda ef hlutverk sveitarfélaga til að verja hinar veikari byggðir væri skilgreint og sett fram jafnhliða ákvörðun um lágmarksíbúafjölda sveitarfélaga. Því væri að mati Byggðastofnunar eðlilegt að gera kröfu um það að sveitarfélög móti sjálf og geri grein fyrir sinni stefnu varðandi aðsteðjandi vanda um þróun byggðar innan marka viðkomandi sveitarfélags“.